herpy

FRØER

African Bullfrog

Pyxicephalus adspersus

Pyxicephalus adspersus er en af verdens største frøer: en tung, olivengrøn gravefrø fra det sydlige og østlige Afrika, hvor hannerne kan blive 25 cm og vogter deres haletudser. Den æder næsten alt, hvad den kan overmande, bider hårdt og kan leve 20-30 år i terrariet. Den passer til holderen, der vil have et stort, markant dyr og har respekt for munden.

Familie: Pyxicephalidae Udgivet 15. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**9-25 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**15-30 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Jordboende og gravende**
Biotop	**Halvørken, savanne og vådområde**
Hudgift	**Ingen kendt**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**90 × 45 × 45 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Hotspot	**29-32 °C**
Temperatur, nat	**20-24 °C**
Luftfugtighed	**60-80 %**
Vand	**Vanddel**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter, hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudser i vand**
Æglægning	**I vand**
Æg pr. lægning	**3.000-4.000**
Klækning	**2-3 dage** ved 24-27 °C
Larvetid	**14-35 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Alger/planter, færdigfoder og andre haletudser**
Yngelpleje	**Vogter æggene**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Ikke opført på CITES ifølge opslagstabellen, så der kræves ingen CITES-papirer. EU-bilaget er ikke aflæst for frøer og er derfor udeladt. Dyr i handlen er som regel opdrættet i fangenskab.

Om arten

Pyxicephalus adspersus er en bred, kraftig frø med stort hoved, enorm mund og korte, kraftige lemmer. Ryggen er limegrøn til mørkt olivengrøn med uregelmæssige, afbrudte hudlister på langs. Bugen er hvid til cremefarvet, og der sidder ofte orange pletter, hvor benene møder kroppen. Hannen har gul til orange strube, hunnen en lysere, cremefarvet strube. Ungerne er langt mere farvestrålende end de voksne, med spraglet mønster og hvide til gule striber ned langs ryggen, som forsvinder med alderen.

Arten hører til verdens største frøer, og usædvanligt for frøer er hannen størst. Hannerne bliver 12-25 cm fra snude til kloak og kan veje op mod 1,4 kg, mens hunnerne kun bliver 9-14 cm. Underkæben har to tandlignende knogleudløb, odontoider, som holder fast på byttet. De gør *P. adspersus* til en af de få frøer, der kan give et virkelig smertefuldt bid. På bagfødderne sidder en hård, skarp knude, som frøen graver sig baglæns ned med.

Arten blev beskrevet af Tschudi i 1838. Den er længe blevet forvekslet med *Pyxicephalus edulis*, og grænsen mellem de to, også hvor deres udbredelser slutter, er ikke helt afklaret. *Pyxicephalus angusticeps* fra Østafrikas kystland blev anerkendt som selvstændig art igen i 2013.

Giftig hud er ikke beskrevet hos arten, og huden regnes derfor ikke som giftig. Den reelle risiko er bidet: en stor han bider hårdt og kan give smertefulde sår, og frøen snapper også efter fingre, der ligner foder. Vask altid hænder efter kontakt med dyret, vandet og bunden.

Udbredelse og levested

Pyxicephalus adspersus findes i store dele af det sydlige og østlige Afrika: Angola, Botswana, Kenya, Malawi, Mozambique, Namibia, Sydafrika, Tanzania, Uganda, Zambia og Zimbabwe. Måske lever den også i Den Demokratiske Republik Congo. I Eswatini er den forsvundet.

Udbredelsen er ikke skarpt afgrænset, fordi arten er blevet blandet sammen med sine nærmeste slægtninge. Tidligere blev et langt større område regnet med, men det dækker sandsynligvis flere arter. Kortet viser de lande, der står i nyere oversigter.

> **Oprindelig udbredelse:** Angola, Botswana, Kenya, Malawi, Mozambique, Namibia, Sydafrika, Tanzania, Uganda, Zambia og Zimbabwe.

LEVESTED

Arten lever i åbent land: fugtig og tør savanne, tørt krat, græsland, halvørken og marker med midlertidige vandhuller, sumpe og grøfter. Den findes fra lavlandet og op på det højtliggende veld og tåler både lange tørkeperioder og kolde vintre.

Livet følger regntiden. I tørtiden graver frøen sig ned og går i dvale, ofte i månedsvis og sommetider i mere end et år. Den kaster flere lag af overhuden uden at smide dem, så de danner en tæt kokon om hele kroppen, som kun lader næseborene være fri og begrænser vandtabet kraftigt. Når regnen kommer, blødgør vandet kokonen, og frøen graver sig op. Voksne dyr har ofte én fast hule og jager inden for omkring 20 m af den.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

Pasning

TERRARIET

En voksen han skal have et terrarie på mindst 90 × 45 × 45 cm, mens hunner og ungdyr kan nøjes med lidt mindre. Bundarealet er vigtigere end højden, for arten klatrer ikke. Store plastkasser af samme størrelse kan også bruges: de er billige og praktiske og giver dyret ro, men man ser mindre af det. *P. adspersus* er mere aktiv end sit rygte og kommer gerne frem om natten for at gå rundt og svømme, så pladsen bliver brugt.

Bunden skal være dyb og løs, så frøen kan grave sig helt ned: mindst 10-15 cm kokosmuld eller ugødet jord med sphagnum og løv ovenpå. Undgå grus og småsten, som kan blive slugt med foderet. Et godt oplæg er et paludarie med cirka 70 % land og 30 % vand, adskilt af en glasrude limet med akvariesilikone, og med drænlag under landdelen, så jorden ikke bliver vandmættet. Læg kork, flade sten og planter ud, så dyret har skjul.

Låget skal sidde fast, for frøen er stærk. Hold altid hannerne hver for sig: de er territoriale og kan slå hinanden ihjel.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund

TEMPERATUR

Om dagen skal terrariet ligge på 24-28 °C med en varm side på 29-32 °C, og om natten må det falde til 20-24 °C. Den kølige side må gerne være lidt over stuetemperatur, så dyret selv kan vælge. Varmen kan komme fra en svag varmepære i den ene side af låget eller en varmemåtte på siden af terrariet, altid styret af en termostat. Sluk varmepæren om natten, og brug ikke farvede natlys, som forstyrrer frøens døgnrytme.

Mål med et digitalt termometer i begge sider. Bliver det længe for koldt eller for tørt, graver frøen sig ned og går i dvale. Det er naturligt, men uønsket i et almindeligt hold, og nye holdere bør ikke fremkalde en tørkehvile med vilje.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden holdes på 60-80 %. Den kommer mest fra den fugtige bund og vanddelen, og hele terrariet kan sprøjtes med afkloreret vand efter behov. Bunden skal være fugtig, men ikke våd, og må aldrig tørre helt ud, for så graver frøen sig ned og danner kokon. Et digitalt hygrometer viser, om niveauet holder, og ventilationen skal være så god, at luften ikke står stille.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Frøen bader og svømmer gerne og skal altid have adgang til vand. En fast vanddel eller et stort, fladt kar, hvor hele dyret kan ligge med vand op til hagen og nemt komme op igen, er det mindste. I en dybere vanddel lægges sten, mursten eller grus, så der er lave områder og let adgang til land. Den præcise vanddybde til almindeligt hold er ikke dokumenteret.

Padder udskiller hele tiden lidt ammoniak gennem huden, så et svampefilter eller et skildpaddefilter er en god idé. Uden filter skal vandet skiftes og karret rengøres hver dag, og altid når frøen har forurenet det. Brug postevand behandlet med et vandbehandlingsmiddel mod klor og chloramin, og rengør karret uden sæbe.

LYS OG UVB

Arten er mest aktiv i skumringen og om natten og behøver ikke stærkt lys, men den skal have en tydelig forskel på dag og nat: 12-13 timers lys om sommeren og omkring 11 timer om vinteren. UVB anbefales, fordi det hjælper dannelsen af D3-vitamin og kalkoptagelsen. Brug et svagt UVB-rør (Ferguson-zone 1) i den ene side, så frøen kan søge skygge. Glas og plast stopper UVB, så et vindue tæller ikke.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Pyxicephalus adspersus er et rovdyr og æder næsten alt, der kan komme ned i munden: insekter, orme, snegle og i naturen også gnavere, krybdyr, fugle og andre frøer. I terrariet er regnorme et godt grundfoder, suppleret med store fårekyllinger, græshopper, kakerlakker, zophobas, silkeorme og hornorme. Køb regnorme fra opdræt, ikke fiskeorme, som kan indeholde kemikalier. Foderdyrene skal være lidt mindre end frøens hoved.

Unge dyr under 8 cm fodres dagligt med passende fårekyllinger, voksne 2-3 gange om ugen. Mus er fede og svære at fordøje og bør højst gives hver anden eller tredje uge. Overvægt er det største problem i fangenskab, for frøen holder aldrig selv op med at æde. Hold øje med dyrets form.

Drys foderet med kalk og D3 ved hver fodring til unger og en gang om ugen til voksne, og giv et multivitamin en gang om ugen. Brug altid en lang pincet, for frøen snapper efter alt, der bevæger sig, også fingre.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Dyret ligger tit nedgravet med kun øjne og næsebor over bunden og venter på bytte, men kommer frem om natten for at jage og svømme. Det er ikke et dyr til at håndtere: stress er usundt, og bidet er hårdt. Føler frøen sig truet, puster den sig op, hvæser og kan springe frem med åben mund.

Hannerne skal altid holdes hver for sig. Hunner kan muligvis gå sammen, men da arten æder mindre artsfæller, holdes de fleste enkeltvis. Skal dyret flyttes, så brug en kasse eller nitrilhandsker, tag fast og roligt om kroppen, og gør det hurtigt. Frøen er tung og klodset og kommer let til skade, hvis den tabes. Hannen kalder i regntiden med et dybt, rumlende kald på omkring et sekund.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønnet kan normalt ses, når dyrene er omkring 10 cm. Hannen bliver meget større end hunnen, har et forholdsvis større hoved og en gul til orange strube, mens hunnens strube er cremefarvet. Kun hannerne kalder. Hvornår dyrene bliver kønsmodne i fangenskab, er ikke dokumenteret. Vent, til de er fuldt udvoksede og i god form.

PARRING

I naturen yngler arten eksplosivt efter tørtiden, typisk når der er faldet omkring 65 mm regn på to dage. Dyrene samles i midlertidige vandhuller. De største hanner holder midten af vandhullet og kæmper om pladsen, nogle gange så hårdt, at en af dem dør. Hunnen svømmer i overfladen, dykker forbi de små hanner i kanten og dukker op hos en stor han i midten. Parringen varer kun omkring 15 minutter.

Avl i fangenskab er sjælden. Den bedste metode er at efterligne årstiderne: velnærede, sunde dyr får 3-4 måneders tørkehvile uden sprøjtning og med lidt eller intet vand, så de kan danne kokon. Derefter sprøjtes der kraftigt, og der hældes vand i bunden. Når frøerne har smidt kokonen, fodres de rigeligt i op til en uge og sættes i et regnkammer med omkring 8 cm vand og steder at kravle op. Vandet må ikke være dybere, for parret står på bunden, og æggene befrugtes i overfladen. Sæt kun én han ind ad gangen, og gør det gerne, når der kommer lavtryk. Avl kræver, at man på forhånd har afsætning til tusindvis af unger.

ÆG OG HALETUDSER

Hunnen lægger 3.000-4.000 æg ad gangen i det lave vand i kanten af vandhullet. Ved 24-27 °C klækker de inden for 2-3 dage, og efter et par dage begynder haletudserne at æde planter, smådyr og hinanden. De samler sig i store stimer.

Hannen vogter æg og haletudser og bider efter alt, han opfatter som en trussel. Tørrer vandhullet ud, graver han en rende til større vand. Han æder dog også selv nogle af dem. I fangenskab er haletudserne altædende og kan fodres med fiskefoderflager eller færdigfoder til haletudser. Del dem op efter størrelse, og fodr rigeligt for at begrænse kannibalismen.

Læs mere: Opdræt af haletudser

METAMORFOSE

Æggene klækker efter 2-3 dage, og haletudserne forvandles efter 2-5 uger, oftest efter omkring tre uger i naturen og en måned i fangenskab. Når forbenene bryder frem, skal vandet være så lavt, at de kan hvile med næsen over vandet, og der skal være nem adgang til land. De nyforvandlede unger forlader hurtigt vandet og søger huller og fugtige skjul, hvor de er i sikkerhed for de større frøer.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er kannibaler fra første dag og skal holdes hver for sig, så snart de har forladt vandet. Giv dem små bokse med fugtig bund og løv som skjul. Fodr dagligt med passende fårekyllinger, og drys foderet med kalk og D3 ved hver fodring. De vokser hurtigt og flyttes til større kasser efterhånden. Mængden af unger fra en enkelt lægning er det største praktiske problem ved avl af arten.

Sundhed og typiske fejl

Pyxicephalus adspersus er hårdfør, men der er nogle typiske problemer:

- Overvægt, når der fodres for ofte eller med for meget fedt foder som mus.
- Knoglesygdom ved for lidt kalk og D3. Drys foderet, og overvej UVB.
- Hudinfektioner og bakteriesygdomme ved snavset vand eller beskidt bund.
- Forstoppelse ved slugt bundmateriale eller for store byttedyr.
- Ophovning og væskeophobning, som kan være tegn på infektion eller dårlig kost.
- Uønsket dvale med kokon, når terrariet bliver for tørt eller koldt. Hæv fugt og temperatur gradvis.

Søg en dyrlæge med forstand på padder, hvis frøen taber sig, svulmer op, har røde eller sårede områder eller holder op med at æde uden at være i dvale.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.